

خلاصه و جزوات بژیک:

♦ انتخاب اول دانشجویان پیام نور ♦

FREE SAMPLE PREVIEW

نسخه نمونه رایگان قبل از خرید

این فایل صرفاً بخشی از محتوای اصلی را برای ارزیابی کیفیت، ساختار آموزشی و نحوه تنظیم مطالب در اختیار شما قرار می‌دهد.

برای دسترسی به نسخه کامل، جامع و بدون محدودیت این درس، فایل اصلی را از طریق وبسایت رسمی بژیک تهیه و دانلود نمایید.

★ ضمانت کیفیت و پوشش ۱۰۰٪ نکات امتحانی

WWW.BZHIK.IR

مرجع تخصصی جزوات، خلاصه دروس و منابع دانشگاهی

پاسخنامه ۱۰۰٪ تشریحی

بانک ۱۸۰ تست کاملاً جدید

نسخه جدید خلاصه + مجموعه سوالات فصل به فصل

آپدیت شهریور ۱۴۰۵

خلاصه میکرو طبقه‌بندی شده

پوشش جامع هفت فصل کتاب

مدیریت بحران و ریسک

آمادگی در برابر حوادث و سوانح

منبع اصلی دانشگاه پیام نور:

کتاب مدیریت بحران و ریسک (تألیف: علی ربیعی، سمیرا سادات پورحسینی)

مناسب برای رشته‌های //
تمامی دانشجویان ورودی ۱۴۰۳ و بعد پیام نور

نوع فایل //
جزوه خلاصه + بانک تست تشریحی

نویسنده و طراح تست //
تیم تخصصی بژیک

کیفیت //
تضمین ۱۰۰٪ مطالب (همراه به‌روزترین سوالات)

PDF

فرمت فایل دانلودی

۱۰۰٪

پوشش مطالب و نکات

۱۸۰

تست تشریحی جدید

فصل اول: بحران‌های طبیعی

- ✓ وقوع بحران‌ها واقعیتی اجتناب‌ناپذیر است و جوامع تنها در نوع، کمیت و کیفیت وقوع آن‌ها با یکدیگر تفاوت دارند؛ لذا درک دقیق مفاهیم برای اندیشیدن تمهیدات پیشگیرانه و مقابله‌ای ضروری است.

مروری بر تعاریف مختلف بحران

- ✓ در ادبیات نظری از واژه‌های متنوعی چون بلایا، فجایع، سوانح و حوادث استفاده شده است که علیرغم تفاوت‌های مفهومی، همگی برای توصیف ناملایمات ناگهانی و مخرب طبیعی به کار می‌روند.

سایر واژه‌هایی که معادل بحران به کار گرفته می‌شوند

- ✓ انتخاب واژه مناسب برای پاسخ به بحران به شدت آسیب، اندازه آسیب‌دیدگان و امکانات موجود بستگی دارد و برنامه‌ریزان باید بدانند هر واژه در چه شرایطی کاربرد دقیق دارد.

تعاریف علمی:

- ✓ ریسک: عبارت است از انتظار انسان از مرگ، آسیب جانی، خسارت مالی و توقف فعالیت‌های اقتصادی ناشی از یک حادثه ویژه که بر اساس احتمال وقوع در ناحیه و زمان معین تعریف می‌شود.
- ✓ حادثه: عبارت است از یک مورد کمیاب یا استثنایی در طبیعت یا محیط‌های دست‌ساز بشر که ممکن است اثرات منفی بر زندگی، اموال و فعالیت‌ها داشته باشد و لزوماً توسط جامعه قابل ترمیم نیست. ⚠
- ✓ بلا: پدیده‌ای پیچیده و چند وجهی است که از ابعاد زیست‌محیطی، اقتصادی، مادی، روانی و اجتماعی آسیب وارد کرده و میزان تلفات انسانی مهم‌ترین معیار تعریف آن محسوب می‌شود.
- ✓ فوریت: یک موقعیت برنامه‌ریزی نشده و غیرمنتظره است که باعث ورود صدمه به جان و دارایی شده و نیازمند پاسخ آنی و هماهنگ از سوی دست‌اندرکاران برای حل مشکلات ناشی از آن می‌باشد.

- ✓ بحران رویدادی پرخطر است که دارایی‌ها را تحت تاثیر قرار داده و طبق نظر محققان، تعاریف آن به یک سلسله مسائل جانبی مربوط به جنبه‌های نظری و عملیاتی بستگی دارد.
- ✓ طبق تعریف سازمان بهداشت جهانی، بحران‌ها پدیده‌هایی محیطی و ناگهانی با چنان شدتی هستند که جامعه را نیازمند کمک‌رسانی خارجی کرده و ظرفیت پاسخگویی محلی را مختل می‌کنند.
- ✓ رویکردهای جدید بحران را یک پارادوکس از تهدید و فرصت می‌دانند که در مقیاس بزرگ شهری تداعی‌گر حس تهدید، فوریت و ویرانی برای یک حادثه غیرمعمول با سطح خطر بسیار بالا است.
- ✓ بحران زمانی رخ می‌دهد که نسبت بین ظرفیت‌های عمومی یک نظام مانند تکنولوژی، منابع انسانی و ساختارهای مسئول با حجم بلایا کمتر باشد و تعادل سیستم به طور کامل به هم بخورد.

خصوصیات بحران‌ها

✓ خصوصیات مفهومی بحران شامل موارد زیر است:

- ✓ بحران نقطه عطف در توالی آشکار رخدادها و اعمال است که در آن لزوم عمل میان شرکت کنندگان به حد اعلای خود می‌رسد.
- ✓ هم‌گرایی رویدادهایی که به مجموعه‌ای جدید از رخدادها ختم شده و باعث محدود شدن کنترل بر روند رویدادها و پیامدها می‌گردد.
- ✓ افزایش فوریت که منجر به فشار و اضطراب میان مشارکت‌کنندگان شده و همواره با کمبود اطلاعات و محدودیت زمانی مواجهه همراه است.
- ✓ تحولات سریع در روابط میان مشارکت‌کنندگان و تغییر در ظرفیت‌های پاسخگویی سیستم تحت تاثیر فشارهای وارده.

شاخص‌های شرایط بحرانی

- ✓ آثار بحران‌ها بر اساس شاخص‌هایی نظیر مرگ و میر، مصدومیت، خسارت و نابودی اموال، لطمه به تولید و توقف جریان عادی زندگی و خدمات سنجیده می‌شوند.
- ✓ پارامترهایی چون شدت، فوریت، میزان غافلگیری، گستردگی جغرافیایی و عمق فاجعه به عنوان معیارهای اصلی برای تعیین سطح بحران مد نظر قرار می‌گیرند.

سطوح بحران

- ✓ طبقه‌بندی سطوح پاسخگویی به بحران به شرح زیر است:
- ✓ سطح صفر: حوادثی که با فعالیت روزمره سازمان مسئول و امکانات اجرایی محلی قابل کنترل بوده و نیازی به هماهنگی‌های تکمیلی بین‌دستگاهی ندارند.
- ✓ سطح یک: بحرانی که منطقه متاثر باید ستاد حوادث شهرستان را فعال کرده و با بسیج امکانات محلی و اعزام تیم‌های امدادی به یاری آسیب‌دیدگان بشتابد.
- ✓ سطح دو: حوادثی که نیازمند فعال‌سازی ستاد حوادث استان و اعزام منابع از شهرستان‌های معین بوده و مدیریت عملیات تحت نظر ستاد استانی انجام می‌شود.
- ✓ سطح سه: بحران‌های ملی که نیازمند عزم کل کشور و تجهیز منابع سراسری است و مسئولیت مدیریت بر عهده ستاد عالی کشور و کارگروه‌های ملی می‌باشد.

طبقه‌بندی بحران‌ها

طبقه‌بندی بر اساس منشأ

- ✓ بحران‌های ناشی از بلایای طبیعی که ریشه در تغییرات فیزیکی زمین و اتمسفر دارند.
- ✓ بحران‌های انسان‌ساز که از تعاملات انسانی ناشی شده و به دسته‌های سیاسی، اقتصادی و اجتماعی تقسیم می‌شوند. توجه: این فایل رایگان نیست و منحصراً برای سایت "بژیک" با آدرس اینترنتی www.bzhik.ir تهیه و

تنظیم شده است. تمام حقوق مادی و معنوی این محصول، متعلق به سایت "بژیک" می باشد؛ هر گونه کپی برداری و انتشار غیر قانونی آن توسط افراد سودجو، بدون اخطار قبلی، پیگرد قانونی در پی خواهد داشت؛ لذا بایستی مستقیماً از این سایت خریداری شود در غیر این صورت مسئولین راضی نمی باشند و حرام و حق الناس می باشد.

طبقه‌بندی بر اساس سرعت شروع

- ✓ بحران‌های تند شروع: پدیده‌هایی با سرعت وقوع بالا مانند زلزله، آتش‌سوزی و سیل که در آن‌ها میزان غافلگیری حداکثری و فرصت پیشگیری حداقلی است.
- ✓ بحران‌های کند شروع: پدیده‌هایی که به تدریج شکل می‌گیرند مانند خشکسالی، آلودگی هوا و اپیدمی‌ها که در درازمدت آثار مخرب خود را تحمیل می‌کنند.

بحران طبیعی

- ✓ بحران طبیعی وضعیتی است که در نتیجه واکنش‌های طبیعت و فعل و انفعالات جوی ایجاد شده و با خسارات جانی و مالی فراتر از ظرفیت انسانی همراه است.
- ✓ زلزله: لرزش ناگهانی زمین ناشی از آزاد شدن انرژی در پوسته سخت که شامل کانون در داخل زمین و مرکز زلزله در سطح زمین است و از طریق امواج منتقل می‌شود.
- ✓ سونامی: امواج دریایی ناشی از جابه‌جایی بستر دریا بر اثر زلزله یا آتشفشان که در سواحل باعث تخریب گسترده تاسیسات و غرق‌شدگی مناطق مسکونی می‌گردد.
- ✓ زمین‌لغزه و بهمن: تغییر سریع در توده زمین یا ریزش عظیم برف که تحت تاثیر بارش سنگین، شیب تند و لرزش‌ها رخ داده و جاده‌ها و روستاها را مدفون می‌سازد.
- ✓ توفان‌ها: آشفتگی‌های جوی شامل توفان تندی همراه با تگرگ، توفان زمستانی با مخاطراتی چون هیپوترمی و یخ‌زدگی، و توفان شن که پوشش گیاهی را نابود می‌کند.
- ✓ تندباد: توفان چرخشی قدرتمند با سرعت بیش از ۲۵۰ مایل که باعث تخریب ساختارها، ریشه‌کنی درختان و واژگونی وسایل نقلیه سنگین می‌گردد.

دیدگاه‌های تخصصی در تعریف خشکسالی:

- ✓ هواشناسی: کاهش نزولات جوی نسبت به میانگین نرمال در یک منطقه و زمان مشخص.
- ✓ کشاورزی: وضعیتی که رطوبت خاک جوابگوی نیازهای بیولوژیک برای تولید یک محصول خاص نیست.
- ✓ هیدرولوژی: کاهش سطح آب‌های جاری و زیرزمینی به زیر حد معین در یک دوره زمانی مشخص.
- ✓ اقتصادی و اجتماعی: زمانی که کمبود آب منجر به اختلال در معیشت، رفاه و فعالیت‌های عادی مردم می‌گردد.

عوامل به‌وجودآورنده سیل

✓ سیل در نتیجه غلبه آب بر زمین‌های خشک رخ می‌دهد و عوامل آن به دو دسته تقسیم می‌شوند:

✓ عوامل طبیعی: بارش‌های مداوم، ذوب سریع برف، توپوگرافی زمین و عدم نفوذپذیری خاک در برابر بارندگی‌های شدید.

✓ عوامل انسانی: دخالت بی‌رویه در مسیر مسیل‌ها، عدم رعایت حریم رودخانه‌ها، نقص در استانداردهای شهرسازی و تخریب پوشش گیاهی جنگل‌ها.

همه‌گیری‌ها

✓ همه‌گیری‌ها مخاطرات بیوفیزیکی هستند که سلامت جوامع را به شدت تهدید کرده و شامل دو دسته اصلی می‌باشند:

✓ همه‌گیری‌های عالم‌گیر: بیماری‌های مسری که با سرعت بالا در سراسر جهان یا مناطق وسیع پخش می‌شوند مانند طاعون و آنفلوانزا.

✓ همه‌گیری‌های بومی: بیماری‌هایی که به طور مستمر در مناطق جغرافیایی خاصی رواج دارند مانند مالاریا و جذام در مناطق مشخص.

فصل اول: بحران‌های طبیعی (مفاهیم و بلایا)

۱. تعداد تلفات و ضایعات انسانی مهم‌ترین معیار برای تعریف کدام واژه می‌باشد؟

الف) حادثه
ج) ریسک

ب) فوریت
د) بلا

پاسخ: د بلا پدیده‌ای است که شدت آن را عمدتاً با شمار جان‌باختگان و آسیب‌دیدگان می‌سنجند.

۲. در کدام سطح بحران ضرورت دارد استان‌های معین برای کمک‌رسانی فراخوانده شوند؟

الف) سطح یک
ج) سطح سه

ب) سطح دو
د) سطح صفر

پاسخ: ج در سطح سه، دامنه بحران از توان یک استان فراتر رفته و کمک‌رسانی استان‌های معین دیگر ضروری می‌شود.

۳. نادیده گرفتن منزلت و کرامت آسیب‌دیدگان از سوی امدادگران، جزء کدام یک از مشکلات مدیریت بحران است؟

الف) درمانی
ج) مشارکت مردمی

ب) حمایت روانی
د) فرهنگی

پاسخ: د کم‌توجهی به کرامت انسانی آسیب‌دیدگان در جریان امدادرسانی، از چالش‌های فرهنگی مدیریت بحران به شمار می‌رود.

۴. «انتظار انسان از مرگ، آسیب جانی، خسارت مالی و توقف فعالیت‌های اقتصادی ناشی از یک حادثه ویژه» مربوط به کدام مفهوم است؟

الف) حادثه
ج) فوریت

ب) بحران
د) ریسک

پاسخ: د ریسک بر مبنای احتمال وقوع حادثه در زمان معین و برآورد خسارات تعریف می‌شود.

۵. تعریف «یک رویداد پرخطر است که انسان‌ها و دارایی‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد» مربوط به کدام یک از مفاهیم می‌باشد؟

الف) ریسک
ج) فوریت

ب) حادثه
د) بحران

پاسخ: د بحران رویدادی پرخطر است که سرمایه‌ها را تحت تأثیر قرار داده و پاسخگویی محلی را مختل می‌سازد.

۶. کدام نوع توفان شامل رعدوبرق، تگرگ، بادهای شکننده و سیل ناگهانی است؟

الف) توفان زمستانی
ج) توفان شن

ب) توفان تندری
د) تندباد

پاسخ: ب توفان تندری ترکیبی از چند خطر هم‌زمان است؛ همین همراهی رعدوبرق، تگرگ و باد آن را از سایر توفان‌ها متمایز می‌کند.

۷. کدام یک از مفاهیم زیر، به پاسخ آنی از سوی دست‌اندرکاران برای حل مشکلات نیاز دارد؟

الف) حادثه
ج) بلا

ب) سوانح
د) فوریت

پاسخ: د فوریت موقعیتی غیرمنتظره است که نیازمند اقدام آنی دست‌اندرکاران است.

۸. کدام یک از عوامل طبیعی زیر بوجودآورنده سیلاب محسوب می‌شود؟

الف) دخالت در مسیل‌ها و دست‌کاری آبگذرگاه‌ها
ج) بارندگی مداوم و سنگین

ب) از میان بردن پوشش گیاهی
د) عدم توجه دقیق و کافی در ضوابط

و استانداردهای ساختی

پاسخ: ج برخلاف سه گزینه دیگر که همگی دخالت انسانی‌اند، بارندگی پیوسته و شدید تنها عامل کاملاً طبیعی ایجاد سیل است.

۹. کدام یک از موارد زیر از خطرات ناشی از توفان تندری است؟

الف) تصادفات ناشی از حمل‌ونقل
ج) هیپوترمی و خستگی

ب) خستگی و حمله‌های قلبی
د) رعدوبرق

پاسخ: د رعدوبرق پیامد مستقیم و شناخته‌شده توفان تندری است؛ سه گزینه دیگر بیشتر با گرما یا سرمای شدید مرتبطند.

۱۰. تعریف مدیریت بحران از دیدگاه برنامه عمران سازمان ملل متحد (UNDP) کدام است؟

الف) مدیریت بحران، برنامه‌ای برای کاهش ظرفیت خرابی بحران است
ج) راهنمایی، هماهنگی و کاربرد تمامی منابع سازمان و ارگان‌ها در جهت کاهش خسارات مالی و جانی

ب) سیاست‌گذاری و اخذ تصمیمات مدیریتی به‌منظور کاهش اثرات مخرب و ترمیم اثرات ناشی از بلایا
د) فرآیندی برای پیشگیری از بحران و به‌حداقل‌رساندن اثر آن هنگام وقوع

پاسخ: ب در تعریف UNDP، مدیریت بحران هم بعد پیشینی دارد (سیاست‌گذاری برای کاهش اثر) و هم بعد پسینی (ترمیم خسارت پس از رخداد).

۱۱. در کدام سطح بحران، روش‌های هماهنگی روزمره بین ادارات محلی تکافوی پاسخ به سانحه را می‌نماید؟

الف) سطح یک
ج) سطح سه

ب) سطح دو
د) سطح صفر

پاسخ: د حوادث سطح صفر با امکانات اداری محلی مهار شده و نیاز به هماهنگی بین‌دستگاهی ندارد.

۱۲. در کدام مرحله از چرخه عمر بحران، مواجه‌شدن با بحران‌ها غیرقابل اجتناب است؟

الف) قبل از وقوع
ج) میان‌دوره

ب) بهبود
د) ظهور

پاسخ: د در مرحله ظهور، بحران عملاً رخ داده و دیگر امکان اجتناب از مواجهه با آن وجود ندارد.

۱۳. در کدام یک از سطوح آمادگی کارگروه امداد و نجات، مجموعه اثرات سانحه به گونه ای است که باید ستاد حوادث شهرستان فعال شده و به یاری آسیب دیدگان بپردازد؟

الف) سطح صفر
ج) سطح سه

ب) سطح دو
د) سطح یک

پاسخ: د در سطح یک، دامنه فراتر از توان روتین اداری بوده و نیازمند ستاد شهرستان است.

خلاصه و جزوات بژیک:

♦ انتخاب اول دانشجویان پیام نور ♦

FREE SAMPLE PREVIEW

نسخه نمونه رایگان قبل از خرید

این فایل صرفاً بخشی از محتوای اصلی را برای ارزیابی کیفیت، ساختار آموزشی و نحوه تنظیم مطالب در اختیار شما قرار می‌دهد.

برای دسترسی به نسخه کامل، جامع و بدون محدودیت این درس، فایل اصلی را از طریق وبسایت رسمی بژیک تهیه و دانلود نمایید.

★ ضمانت کیفیت و پوشش ۱۰۰٪ نکات امتحانی

WWW.BZHIK.IR

مرجع تخصصی جزوات، خلاصه دروس و منابع دانشگاهی

